Funded by the European Union

ART & SIGNS

Toegankelijkheid van kunst, cultuur en musea voor doven

R1 – ART&SIGNS CURRICULUM

ACTIVITEIT 01 – CONTEXTANALYSE

TRANSNATIONAAL RAPPORT

SAMENVATTING

Verantwoordelijke partner: TUCEP – IT
Datum: juli 2022

Erasmus+ - KA220 – Samenwerkingspartnerschappen in beroepsonderwijs en -opleiding
(Duur: 01.11.2021 – 31.10.2023)

Dit project is gefinancierd met steun van de Europese Commissie.
Deze publicatie geeft alleen de mening van de auteur weer en de Commissie kan niet verantwoordelijk worden gehouden voor enig gebruik dat kan worden gemaakt van de hierin opgenomen informatie.

Project No. 2021-1-SK-01-KA220-000025799

Nederlandse versie

Dit document is de samenvatting van een contextanalyse uitgevoerd door de ART&SIGNS-partnerorganisaties in zes landen (Cyprus, Italië, Nederland, Roemenië, Slowakije, Spanje). Een analyse van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens wordt volledig gepresenteerd in de Engelse versie van het transnationaal verslag.

De contextanalyse werd uitgevoerd door middel van twee onderzoeken:

1) **Veldonderzoek** gericht op het identificeren van de benodigde vaardigheden van museummedewerkers in de communicatie met dove bezoekers door middel van een dubbele enquête gericht op **museummedewerkers** en de **dovengemeenschap**.
2) Een **deskresearch** bedoeld als een verzameling van bestaande obnderzoeken en praktijken op nationaal niveau met betrekking tot opleiding en bewustwordingsactiviteiten/ervaringen gericht op museummedewerkers om de culturele dienstverlening toegankelijk te maken voor doven.

De belangrijkste resultaten stelden de partnerorganisaties in staat om de uitdagingen te identificeren die verband houden met de toegankelijkheid van de musea voor doven, evenals de competenties en vaardigheden die museummedewerkers zouden moeten verwerven om ervoor te zorgen dat doven meer kunnen genieten van culturele dienstverlening.

RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK

Het partnerschap voerde twee afzonderlijke enquêtes voor de doelgroepen van het project uit: de dovengemeenschap en museummedewerkers.

Wat betreft de **enquête voor de dovengemeenschap** waren er bij de partners in totaal **106** respondenten betrokken, voornamelijk tussen de 18 en 50 jaar oud, voornamelijk werkenden en studenten. De meerderheid van de respondenten heeft wel eens een museum bezocht: 52% bezoekt een museum meestal minimaal 1 of 2 keer per jaar en bijna 30% gaat 3 tot 5 keer per jaar of vaker naar het museum. Slechts 18,9% van de respondenten zegt nog nooit een museum te hebben bezocht. Deze gegevens zijn belangrijk omdat ze een realistisch beeld geven van de uitdagingen en moeilijkheden waarmee dove mensen in de musea worden geconfronteerd.

De meeste deelnemende doven missen vooral videogidsen in gebarentaal, Dove museumgidsen en horende medewerkers die gebarentaal kennen. Uit deze antwoorden blijkt duidelijk dat dove mensen informatie in gebarentaal verwachten, waarbij ze het recht claimen om hun natuurlijke taal te gebruiken, hoewel het een minderheidstaal is.

Het is dan ook begrijpelijk dat één van de **belangrijkste uitdagingen** waarmee dove mensen in een museum worden geconfronteerd, betrekking heeft op het *gebied van communicatie,* zowel bij taal (gebarentaal) als bij vaardigheden (zoals empathie, geduld, probleemoplossing). Om die reden vindt de meerderheid van de Dove respondenten (77%) dat de museummedewerkers gebarentaal op zijn minst op basisniveau moeten beheersen om met Dove bezoekers te kunnen communiceren.

Bovendien zou het voor museummedewerkers raadzaam zijn om specifieke communicatiestrategieën en -benaderingen toe te passen die rekening houden met de dovencultuur, zoals gedrag, gewoonten en waarden van de dovengemeenschap.

Aangezien de Dovengemeenschap vaak het gevoel heeft dat activiteiten met betrekking tot het sociale leven niet aansluiten op hun behoeften, zouden de meeste van hen (81%) graag actief betrokken willen worden bij het ontdekken van gebaren voor kunst, geschiedenis en cultuur.

De tweede vragenlijst werd afgenomen onder **97 museummedewerkers** in de partnerlanden. De respondenten vervullen verschillende rollen binnen het museum: voornamelijk receptiemedewerkers, conservatoren, museumgidsen en directeuren. Meer dan de helft van de respondenten (57,7%) had te maken met dove bezoekers in het museum waar ze aan het werk waren.

Over het algemeen hadden de **uitdagingen** waarmee ze te maken kregen bij het communiceren met dove bezoekers betrekking op de moeilijkheid om te communiceren, zowel wat betreft het begrijpen van wat de dove persoon wilde zeggen als het onvermogen om specifieke informatie te verstrekken en hen volledig te laten deelnemen aan de rondleiding.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, hebben de geïnterviewde museummedewerkers echter specifieke oplossingen bedacht, zoals langzamer spreken zodat doven hun lippen kunnen lezen, informatie op papier of een mobiel apparaat schrijven, gezichtsuitdrukkingen en gebaren gebruiken, videogidsen in gebarentaal aangeboden.

Hoewel sommige musea waar de respondenten werken specifieke maatregelen hebben genomen om de communicatieproblemen met dove bezoekers op te lossen (videogidsen in gebarentaal, informatieborden, rondleidingen met tolken gebarentaal en ondertitelde audiogidsen), vinden de respondenten dat het belangrijk om adequate en effectieve initiatieven te nemen om de communicatiebarrières op te lossen.

In dit verband stelde 60% van de respondenten dat museummedewerkers vertrouwd moeten zijn met gebarentaal om de basiscommunicatie met doven te waarborgen door hen actief te betrekken bij het museum, net als met horende bezoekers.

Naast het taalkundige aspect erkent de meerderheid van de respondenten (86,6%) het belang van het verwerven van specifieke kennis over de gewoonten en cultuur van doven,

en achten ze het relevant voor hun werk om communicatiebenaderingen en -technieken te kennen en de elementen waaruit de dovencultuur bestaat.

Ook zijn de meeste museummedewerkers (76,5%) geïnteresseerd in het leren van specifieke gebaren op het gebied van kunst en cultuur die gebruikt kunnen worden wanneer dove bezoekers naar het museum gaan.

Bijna alle respondenten (88,7%) gaven aan geïnteresseerd te zijn om een training voor museummedewerkers bij te wonen die wordt georganiseerd door de partners van het ART&SIGNS-project en zal worden gegeven als gemengd leren (fysiek en online).

RESULTATEN VAN DE BEST PRACTISES

Volgens de bestaande goede praktijken, uitgekozen door de organisaties in de partnerlanden, is het duidelijk dat het thema toegang tot cultuur, geschiedenis en kunst sterk leeft bij de Dovengemeenschap en de vertegenwoordigers van musea. Enerzijds is de eerste groep altijd geïnteresseerd geweest in actieve deelname aan het sociale leven en aan culturele evenementen die worden aangeboden door de culturele instellingen, zowel publiek als privaat; aan de andere kant hebben de vertegenwoordigers van musea de afgelopen jaren geprobeerd passende maatregelen te nemen om communicatiebarrières te slechten om culturele inhoud toegankelijk te maken voor een gemeenschap die steeds actiever wordt en er meer in geïnteresseerd is om ervan te genieten.

De resultaten van de best practices laten zien dat, hoewel er specifieke maatregelen zijn genomen om de communicatie met dove mensen te vergemakkelijken, voornamelijk op basis van technologische hulpmiddelen die de inhoud van musea toegankelijk maken, er nog steeds weinig projecten of initiatieven zijn die trainingen voor museummedewerkers verzorgen om hen in staat te stellen om te gaan met Dove bezoekers. Meer in het algemeen gaat het om initiatieven die een grotere bruikbaarheid van culturele inhoud mogelijk maakt door het gebruik van videogidsen in gebarentaal, het gebruik van dove museumgidsen of technologische hulpmiddelen. Bestaande technologische hulpmiddelen zijn toch geschikter voor slechthorenden dan voor doven die hun natuurlijke taal gebruiken om te communiceren, namelijk gebarentaal.

BELANGRIJKSTE CONCLUSIES

Concluderend, uit de contextanalyse die in de zes partnerlanden is uitgevoerd door middel van verschillende methodologieën waarbij de twee belangrijkste doelgroepen van het ART&SIGNS-project betrokken zijn, komt duidelijk en onomstotelijk naar voren dat museummedewerkers vaardigheden missen, die een belemmering vormt voor communicatie en toegankelijkheid van cultuur, geschiedenis en kunst voor dove mensen.

De vaardigheden en kennis die de museummedewerkers nodig hebben met betrekking tot de dovengemeenschap omvatten het volgende:

- basiskennis van de nationale gebarentaal
- kennis van doofheid en communicatieproblemen waarmee doven worden geconfronteerd
- elementen van de dovencultuur
- communicatieve benaderingen die bij doven kunnen worden gebruikt
- specifieke gebarenlexicon op het gebied van kunst, geschiedenis en cultuur
- weten hoe je een dove bezoeker voor het eerst kunt verwelkomen
- beschikbare hulpmiddelen om de inhoud en diensten van musea toegankelijk te maken

Het is raadzaam om de basisprincipes van International Sign aan te bieden, zodat een museummedewerker welkomst- en basisinformatie kan geven aan dove buitenlanders die op bezoek zijn in hun museum.

Verder wordt, zoals gevraagd door veel dove deelnemers, de directe betrokkenheid van dove mensen bij de ontwikkeling van het lespakket, het ontdekken van gebaren die te maken hebben met kunst, cultuur en geschiedenis en het geven van een training aanbevolen. De betrokkenheid van Dove trainers en experts zal zorgen voor een grotere sociale integratie en een betere deelname aan de arbeidsmarkt door Dove mensen, en zal tegelijkertijd een veel meer leerzame ervaring zijn voor de museummedewerkers die deelnemen aan zo'n training. Zo krijgen die medewerkers de kans om kennis en vaardigheden al tijdens de pilot in de praktijk te brengen.

Lees de volledige resultaten van de contextanalyse in het transnationale rapport in het Engels, geüpload op een speciale gedeelte van de projectwebsite:

https://www.artsignsproject.eu/outcomes-and-outputs/